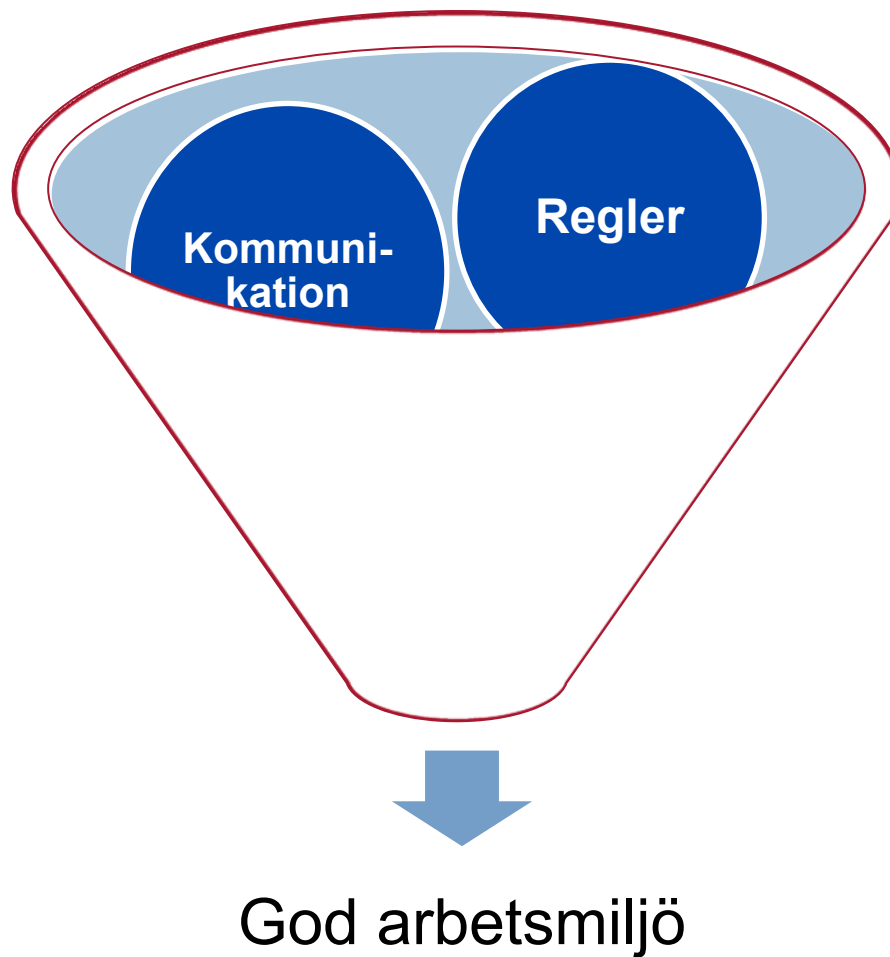

Befintligt regelverk och framåtblickande om digital arbetsmiljö

Tomas Rosenblad, Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverkets tre verktyg

Inspektion

- Cirka 5% av alla arbetsställen inspekteras per år.
- Inklusive olycksfall, 6.6a-anmälningar och skyddsombudsstopp.
- Hälften av inspektionerna väljs baserat på **index**.
- Inga planer nästa år på inspektion av digital arbetsmiljö.

Regler för en god digital arbetsmiljö

AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

- Användarcentrerad utveckling (§4, §8)

*”Arbetsgivaren ska ge **arbetstagarna**, skyddsombuden och elevskyddsombuden möjlighet att **medverka** i det systematiska arbetsmiljöarbetet”*

*”När ändringar i verksamheten planeras, skall arbetsgivaren **bedöma** om ändringarna medför **risker** för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas.”*

- Utbildning i användande av datorprogram (7§)

*”Ag ska se till att arbetstagarnas **kunskaper om arbetet** och riskerna i arbetet är tillräckliga för att ohälsa och olycksfall skall förebyggas och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnår.”*

Regler

AFS 1998:5 Arbete vid bildskärm

- Användbarhet (§10)

”Programvara skall vara **lätt att använda.**”

- Tillgänglighet (§10)

”Programvara och system skall vara lämpligt utformade med hänsyn till arbetsuppgiftens krav och **användarens förutsättningar och behov.**”

- Upphandling/inköp av IT-system (§10)

*”Vid **val** av programvara skall särskild hänsyn tas till de ergonomiska principer som gäller för människans förmåga att uppfatta, förstå och bearbeta information”*

Regler

AFS 2008:3 Maskiner

- Användbarhet/användarvänlighet (Bilaga I, 1.7.1)

”Den information som krävs för att styra en maskin ska vara entydig och **lättbegriplig**. Den får inte vara så omfattande att den överbelastar operatören. Datorskärmar eller andra interaktiva kommunikationsmedel mellan operatören och maskinen ska vara **lättförståeliga och användarvänliga.**”

Regler

Procedur för skyddsombud - 6.6a (6 kap 6a§ Arbetsmiljölagen)

- Skyddsombud anser att åtgärder behöver vidtas
- Vänder sig till AG och begär sådana åtgärder
- **Kostsamt att rätta till fel i IT-system när de är upphandlade, installerade och driftsatta!**
- AG utan dröjsmål lämna besked i frågan
- Lämnas inget besked eller inga åtgärder görs inom skälig tid kan skyddsombud kontakta Arbetsmiljöverket som prövar om föreläggande eller förbud ska meddelas
- Avrapporteringssystem Polisen - Pust Siebel
- Journalsystem - PMO

Regler

Ny föreskrift organisatorisk och social arbetsmiljö

- Ohälsosam arbetsbelastning (3 paragrafer)

”arbetsuppgifter som tilldelas arbetstagarna inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning”

denna arbetsbelastning kan ju uppkomma pga dålig användbarhet hos IT-system, dålig koppling till verksamheten

Krav-resurs-modell.

<http://www.av.se/lagochratt/regelarbete/pagaendeforeskrifter/pagaende.aspx>

Kommunikation

Temasida datorarbete

- Risker
 - Förebygg
 - Datorn
 - **Programvara och gränssnitt
(användbarhet, användarcentrerad systemdesign)**
Drygt 30 sidor fördjupningsmaterial
 - Datorn i olika miljöer
 - Publikationer
 - Statistik
 - Hjälpmedel vid undersökning
-
- Uppdateras, rensas, kommer renodlas mot de kognitiva aspekterna av IT-användning

Kommunikation

ADI 524
Programvara – lätt att använda?
Sätt användaren i centrum

ADI 542
Gränssnitt, bearbeta och utforma information

Kommunikation

Kunskapssammanställningar

- **Den hjärnvänliga arbetsplatsen**

- Karlsson, Classon, Rönnerberg (Linköpings Universitet)
- Syfte: Kartlägga och sammanfatta kunskap om samspelet mellan kognitiva funktionsnedsättningar och arbetsmiljö.
- Pekar på betydelsen av IT-systems utformning för personer med kognitiva funktionshinder
- Utkom vår 2014

- **Digital arbetsmiljö**

- Gulliksen, Sandblad, Lantz, Åborg, Walldius (KTH/Uppsala Universitet)
- Syfte: beskriva *problembilden*, vad problemen består av, hur de kan förstås, hur de uppkommer och vilka effekterna är. Dels ska den peka framåt mot sådana åtgärder som kan bidra till problemens *lösningar*. Kunna bidra till arbetslivets utveckling mot hållbara och effektiva arbeten. Ge rekommendationer, peka ut vad som ska göras och hur.
- Klart senvår 2015

Tack!